

MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

Stanowisko

**Komitetu Polityki Naukowe wobec propozycji korekt Rozporządzenia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 22 lutego 2019 r. w sprawie
ewaluacji jakości działalności naukowej**

Komitet Polityki Naukowej zapoznał się z propozycjami korekt w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej z 22 lutego 2019 r. Korekty te zmierzają w kierunku częściowego odstąpienia od idei „slotów”, ograniczających liczbę publikacji jednego autora branych pod uwagę w ewaluacji.

Komitet jest, z kilku powodów, przeciwny takiej zasadniczej zmianie. Po pierwsze uważamy, że jest w tej chwili za późno na wprowadzenie zasadniczej zmiany, jeśli miałyby ona dotyczyć ewaluacji za lata 2017-20.

Po drugie, zmiana ta stworzyłaby zachęty dla kierowników jednostek, by nakłaniali pracowników do publikowania więcej i w słabiej punktowanych czasopismach (np. za 100 punktów) niż mniej w wyżej punktowanych (np. za 200 punktów).

Po trzecie, ideę slotów uważamy za metodologicznie poprawną, gdyż:

– Ogranicza ona rolę outlierów: osób, których dokonania nie są mierzone przez skonstruowany system poprawnie. Na przykład współautorów artykułów opublikowanych w czasopismach o wartości ewaluacyjnej przynajmniej 100 punktów przez liczące setki osób międzynarodowe zespoły.

– Ogranicza ona błąd w ewaluacji wynikający z różnorodności kultur publikacyjnych wewnątrz dyscyplin. Bez ograniczenia slotowego może się zdarzyć, że merytorycznie słabszy pracownik, publikujący dużo w poddyscyplinie gdzie publikowanie dużo jest normą, będzie istotnie bardziej cenny dla jednostki niż merytorycznie lepszy pracownik pracujący w poddyscyplinie gdzie publikuje się niewiele.

W naszym przekonaniu przynajmniej niektóre **głosy domagające się zasadniczej zmiany Rozporządzenia biorą się nie z idei slotów jako takiej, lecz z jej błędnej implementacji w Rozporządzeniu**. Idea slotów powinna być zapisana w Rozporządzeniu w taki sposób, aby każdy pracownik rzeczywiście mógł zgłosić do ewaluacji łącznie 4 prace i aby ewaluacja rzeczywiście uwzględniała najlepsze publikacje jednostki. Posłużymy się tu dwoma przykładami:

Przykład 1. Pewna jednostka ma jakiejś dyscyplinie między innymi zespół złożony z pracowników A, B1, B2, B3, B4. Opublikowali oni łącznie 20 artykułów. Pracownik A jest pierwszym autorem 4 artykułów – jednego napisanego wspólnie z B1, jednego z B2, jednego z B3 i jednego z B4. Również każdy z B1, B2, B3, B4 jest pierwszym autorem czterech artykułów, wszystkie napisane wspólnie z A. Wszystkie te prace opublikowano w czasopiśmie za 140 punktów.

W opisanej sytuacji nie ma niczego patologicznego: każdy z nich jest pierwszym autorem 4 prac i nie ma żadnego powodu, aby poprawnie zaimplementowane ograniczenie do 4 slotów na osobę miało uniemożliwić uwzględnienie w ewaluacji wszystkich tych 20 artykułów. Tymczasem z par. 17.1 Rozporządzenia wynika, że uwzględnionych będzie mogło być tylko 8 spośród tych artykułów, co oznacza, że każdy spośród B1, B2, B3, B4 będzie mógł wykorzystać średnio tylko jeden ze swoich slotów. Ciekawe jest, że gdyby najaktywniejszy spośród członków tego zespołu, to znaczy A, nie był pracownikiem tej jednostki, tylko zewnętrznym współautorem, to każdy z B1, B2, B3, B4 mógłby wykorzystać wszystkie swoje sloty i w ewaluacji uwzględniono by nie 8 lecz 16 spośród tych 20 artykułów.

Przykład 2. Pewna jednostka ma jakiejś dyscyplinie między innymi zespół złożony z pracowników C, D1, D2, D3, D4. Opublikowali oni łącznie 15 artykułów. 3 z tych artykułów, każdy z nich za 200 punktów, pracownik C opublikował jako jedyny autor. 6 spośród tych artykułów, każdy z nich za 70 punktów, opublikowała trójka współautorów D1, D2, C zaś 6 artykułów, również po 70 punktów, opublikowała trójka współautorów D3, D4, C.

W opisanej sytuacji ponownie nie ma niczego patologicznego: można sobie wyobrazić, że każdy z pracowników jest pierwszym autorem 3 prac. Nie ma żadnego powodu, aby poprawnie zaimplementowane ograniczenie do 4 slotów na osobę miało uniemożliwić uwzględnienie w ewaluacji wszystkich tych 15 artykułów. Tymczasem z litery Rozporządzenia nie tylko wynika że uwzględniona w ocenie będzie jedynie część tych artykułów, ale w dodatku optymalnym dla jednostki wyborem będzie uwzględnienie wszystkich artykułów za 70 punktów, a żadnego za 200 punktów. Wynika to z tego, że uwzględnienie któregośkolwiek artykułu za 200 punktów będzie blokowało cały slot pracownika C, a zwolnienie tego slotu pozwoli zgłosić 3 artykuły, każdy po 70 punktów. W konsekwencji, artykuły za 200 punktów nie będą miały wpływu na wynik ewaluacji jednostki.

Oba podane wyżej przykłady patologicznych konsekwencji zapisanego w Rozporządzeniu algorytmu mają swoje źródło w zjawisku blokowania slotów autorów mniej aktywnych przez autorów najaktywniejszych, prowadzącego w konsekwencji do niemożności uwzględnienia niektórych osiągnięć autorów mniej aktywnych, nawet jeśli są to osiągnięcia wysokiej jakości.

Dlatego Komitet Polityki Naukowej wnioskuje o minimalną nowelizację rozporządzenia zapobiegającą temu zjawisku. Można to osiągnąć, poprzez **zastąpienie fragmentu pierwszego zdania par. 16.1 Rozporządzenia, brzmiącego:**

»Dla każdej publikacji naukowej ustala się jednostkowy udział każdego autora w danej publikacji, zwany dalej „udziałem jednostkowym” (..)«

poprzez:

»Dla każdej publikacji naukowej ustala się jednostkowy udział w danej publikacji każdego autora który upoważnił ewaluowany podmiot do wykazania tej publikacji naukowej, zwany dalej „udziałem jednostkowym” (..)«

Przyjęcie takiej nowelizacji pozwoliłoby autorom A i C w powyższych przykładach nie upoważniać swojej jednostki do wykazywania niektórych swoich prac. Ich udział w tych pracach byłby traktowany jak udział autora zewnętrznego. Pozwoliłoby to na uwzględnienie w ewaluacji wszystkich prac wymienionych w obu przykładach.

**Przewodnicząca
Komitetu Polityki Naukowej**

dr hab. Natalia Letki